

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi yhdenvertaisuusvaltuutetusta annetun lain muuttamisesta (VN5472020)

Hallituksen esityksen tavoitteena on perustaa itsenäinen ja riippumaton naisiin kohdistuvan väkivallan raportoinnin tehtävä. Raportoinnin seuraisi naisiin kohdistuvaa väkivaltaa, seuraisi ja arvioisi toimintaperiaatteita ja toimenpiteitä naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä seuraisi kansallisen lainsäädännön toimivuutta, naisiin kohdistuvan väkivallan uhrien oikeuksien toteutumista ja kansainvälisten velvoitteiden toteutumista laajasti yli sektoreiden rajojen. Raportoinnin tekisi ehdotuksia ja suosituksia ja antaisi lausuntoja, toisi havaintojaan esiin yhteiskunnallisessa keskustelussa sekä raportoinnin havainnoistaan suoraan päätöksentekijöille. Raportoinnin ei antaisi oikeudellista apua tai neuvontaa yksittäisissä tapauksissa. Raportoinnin tehtäväkuva kattaisi kaikki naisiin kohdistuvan väkivallan muodot ja raportoinnin toiminta olisi nais erityistä.

Miesjärjestöjen keskusliiton lausunto on annettu vastaamalla sähköisessä lausuntopalvelussa esitettyihin kysymyksiin.

Onko naisiin kohdistuvan väkivallan raportoinnille mielestänne tarvetta?

Käsitys väkivaltatilanteesta Suomessa on valitettavan usein tarkoituksenmukaisen rajoittunutta, eikä väkivaltaa siksi onnistuta vähentämään. Tämä näkyy myös esitysluonnoksessa, jossa keskitytään naisten kokemaan väkivaltaan. Erityisesti miehet (joihin tutkitusti kohdentuu maassamme useimmiten väkivaltaa), mutta kattavasti myös lapset jätetään todellisen tilannekuvan vastaisesti tarkastelun ulkopuolelle. Tämä ongelmallinen suuntaus olisi tärkeä saada muuttumaan. Yksi varteenotettava mahdollisuus suomalaisen väkivallan vähentämiseksi ja sen osallisten hyvinvoinnin vahvistamiseksi voisi olla riippumattoman ja vaikutusvaltaisen raportoinnin tehtävän perustaminen.

Suomessa väkivaltaa kohdistuu eri muodoissaan sekä naisiin, miehiin että lapsiin. Heidän kaikkien tukemiseksi tarvitaan alati päivittyvää tietoa väkivaltailmiöstä. Väkivallan tekijöissä on sekä naisia että miehiä. Myös heidän tukemiseen kohti väkivallatonta tulevaisuutta tarvitaan alati päivittyvää tietoa väkivaltailmiöstä. Väkivallan eri muotojen sukupuolierityisiä piirteitä ei vielä ole tutkittu kattavasti. Selkein ja kattavin kuva väkivaltatilanteesta syntyy tasa-arvopoliittisesti sitoutumattoman ja siksi ennakoasenteettoman ammatillisen työn kautta. Näin vältetään myös siltä, että problematiikan keskisiä osa-alueita jätettäisiin käsittelyn ulkopuolelle. Riippumaton raportoinnin voisi nostaa kokonaiskuvan kaikkien tietoisuuteen.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu on itsenäinen ja riippumaton viranomainen, joka edistää yhdenvertaisuutta ja puuttuu syrjintään. Tästä syystä tämä ei voi toimia vain naisiin kohdistuvan väkivallan raportoinnina. Sen sijaan, jos toimenkuvaksi kirjataan suomalaisen väkivallan raportointi, ja raportoinnissa huomioidaan naisiin, miehiin ja lapsiin kohdistuva väkivalta, voisi tehtävä istua hyvin yhdenvertaisuusvaltuutetulle.

Kaiken kaikkiaan, mikäli väkivallasta raportointi kirjataan lakiin, ei tehtävä voi rajoittua vain naisiin kohdistuvaan väkivaltaan. Tämä olisi sekä yhdenvertaisuus- että tasa-arvopoliittikan hengen, sekä myös perustuslain vastaista. Suomen perustuslaissa todetaan, että ”ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä eikä ketään saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän,

alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella”.

Onko teillä huomioita koskien naisiin kohdistuvan väkivallan raporttoijan tehtäviä?

Raporttoijan tulisi huomioida Suomessa tapahtuva väkivalta kokonaisuudessaan, mukaan lukien naisiin, miehiin ja lapsiin kohdistuva väkivalta. Tämä kattavuus olisi huomioitava myös raportointitehtävissä.

Väkivaltaa kokeneiden kokemuksista ja heidän saamastaan tuesta on tärkeä raportoida. Mutta – kuten Istanbulinkin sopimuksissa esille nostetaan – myös väkivaltaa käyttäneiden kokemuksista ja heille tarjottavasta avusta on tärkeä raportoida. Koostamalla väkivaltakokemusten ja väkivaltatyön vaikutuksia päästään tutkitusti parhaaseen tulokseen väkivallan vähentämisessä ja sen osallisten hyvinvoinnin vahvistamisessa.

Vasta edellä mainittujen puutteiden korjaamisen jälkeen luonnoksessa avattu väkivaltaraporttoijan tehtäväkuva on riittävä.

Ovatko esitetyt tiedonsaantioikeudet mielestänne riittäviä?

Esitetyt tiedonsaantioikeudet ovat riittävät.

Lausuntopyynnöstä kiitän,

Miesjärjestöjen keskusliitto ry